

Pastisseria RAGA Major, 105 - Telèfon 72 03 53 ULLDECONA	BAR EL REBOST Carrer Calvari, 57 - Tel. 72 07 86 ULLDECONA	Vídeo-Foto MILLAN EUROCRHOM - Laboratori Fotogràfic Distribuidor Vídeos JVC Avda. Ramon Salomón, 19 - Tel. 72 03 63 ULLDECONA
<i>Mutua General de Seguros</i> AGÈNCIA LABERNIA Assessorament - Tramitacions - Assegurances - Viatges Major, 108 - Tel. 72 00 81 - ULLDECONA	Fusteria LAVEGA-BOSCH, C.B. Avda. Escoles, 5 - Tel. 72 11 37 ULLDECONA	Oficina Tècnica LO y SA Major, 111 - Telèfon 72 00 48 ULLDECONA
SUMINISTROS "LA SÈNIA" JOAN CORDOBA i SERRA Materials Construcció - Decoració LA SÈNIA - ULLDECONA	LLIBRERIA PASALAMAR Carrer Sant Antoni, nº 13 ULLDECONA	Escumosos SANS BEGUES I REFRESCOS Entenza, 30 - Telèfon 72 03 40 ULLDECONA
Auto-Escola PITARCH Plaça Sales i Ferré, nº 15 - Tel. 72 07 17 ULLDECONA	<i>Radió Ferré</i> C/ Sant Antoni, 38 Tel. 72 01 08 ULLDECONA	Carnisseria OLGA Major, 160 - Telèfon 72 04 64 ULLDECONA
Relotgeria ITARTE ULLDECONA	VÍCTOR TALLER · GRÀFIC LA SÈNIA impremta la pau, 8 - Tel 71 37 41 la sènia	 MAPFRE Grup Assegurador Delegat a Ulldecona: PERE SANS i ARASA Sant Antoni, 28 - Telèfon 72 03 37
Ferreteria GRAU Llistes de Noces - Electrodomèstics SUPER-SER Pintures TITAN-LUX - Distribuidor Oficial BOSCH Major, 104 - Tel. 72 01 89 - ULLDECONA	BEGUES TOMÀS LLUÍS C/ Del Mar, 66 - Tels. 72 06 34 - 72 03 04 ULLDECONA (Montsià)	CONSTRUCCIONS LA TORRA C/ Ermita - Tel. 72 02 99 - ULLDECONA
Mobles ARNAU Sant Lluc, 12 - Major, 82 Tel. (977) 72 03 58 ULLDECONA	Merceria, Perfumeria i Cosmètica Major 110 Telèfon 72 05 81 - ULLDECONA	 JMS ELECTRODOMÈSTICS Joan Miquel Subirats castell. c/ major, 153 - tel. 72 06 38 - 43550 ulldecona

C.C.R.

GENER / FEBRER 1992   Preu: 150 Ptes.   NÚM. 58

26 de gener de 1992

Inaugurem un nou local

A tres quarts d'onze del matí els qui tenim fama de puntuals vam començar a anar al magatzem. Feia fred al carrer, com la majoria de diumenges d'hivern. El sol començava a irradiar caliu. Donava la impressió que tindriem un bon dia, i més, comparant-ho amb la nevada de tres dies enrera.

Ramon, un home que sap cuidar molt bé el detall em recorda si cal endreçar alguna cosa abans que la gent faci acte de presència.

- No cal fer-ho, la gent de muntanya, els de costums i els de teatre ho van deixar tot a punt ahir a la tarda.

- Vols dir que tindrem prou vi dolç?

- No et preocupis, el president ja ho ha calculat prou bé.

Josep Antoni arriba moments després carregat de pastes de sagí.

- Hi hauran madalenes? -em pregunto.

- Hi ha de tot, el cava tampoc faltará.

I pel que fa a la servimenta quasi tots tenim la mà trencada després de tot un any servint darrera el taulell.

Comença a arribar gent, la sardana "Baixant de la font del gat" es sent pels altaveus que hem posat al carrer. Cal donar un ambient festiu a la diada. Ferran, amb el video es prepara per enregistrar-ho tot. Ribera, també ho fa. Moltes fotografies del Montsià i de les activitats de costums i tradicions estan ben repartides per tot el magatzem. Feia patxoca. Un grapat de cartells vells de teatre mal posats cobreixen tota una

banda de paret de pedra, d'aquestes tan peculiars a les cases velles de la part baixa del poble.

Callarisa i Rossi, dels primers en arribar s'enfilen escales amunt.

- Guaita Rossi, aquest d'aquí sóc jo quan feia de Benet a "L'oncle Anton".

La gent continua arribant.

- Quin fret que fa, menys mal que després a l'Ermita potser faci més sol que aquí al poble! -comenten.

Quasi hi són tots. Mossèn Martorell dona el bon dia a tothom i es prepara per fer la benedicció del local. Al cap d'uns instants arriba Angel, regidor de l'Ajuntament que ve en representació de l'alcalde, el qual es trova fora vila. Som-hi!

Dinar de germanor

Josep Antoni diu al mossèn que comenci la cerimònia. Jaume veig que té a punt els micros. Després de les lectures adients per part del capellà, el regidor de cultura recorda la política encetada per l'Ajuntament d'oferir la "barra" de les festes a les entitats locals, i felicita al CCR per haver pogut portar a terme aquesta compra.

El president també agraeix a tots, socis i col.laboradors, l'esforç que s'ha fet. Aplaudiments, cares de satisfacció, el fotògraf pel davant i pel darrera de l'escenari fent unes quantes instantànies i els dels videos escales amunt i avall per gravar-ho tot.

- Vinga, ara el vi dolç, les pastes... el cava.

Calia batejar-ho també, que ja ha costat prou.

És quasi la una del migdia, caldrà fer un pensament per anar a l'Ermita.

Un cop allà dalt, l'oncle Manolo ens dona explicacions de com s'han instal.lat les taules per dinar.

- A fora estareu millor que a dins perquè fins a la tarda tindreu sol.

L'oli ja vull. José diu que quant els xiquets, i no tant xiquets, oi Paco?, acabin amb els jocs de trencar-olles tirarà l'arròs als paellons.

Inaugurem un nou local

I després del dinar una bona cantada

Comencem a dinar, aplaudiments per a José i per al seu ajudant Batiste.

- Quí vol socarrat? -pregunta en veu alta José.

Més de quatre repetim. La gresca continua, la tarda va passant i ja és hora de fer un segon cremat. Els malencònics ja fa estona que canten allò de "flor bella encantadora...".

- Escolta -se sent per allà dins- quasi ens podriem quedar a sopar.

Vicent em diu que paelletes així les hauriem de repetir més sovint.

- Ara a veure quina excusa tindrem si enguany no tenim la "barra".

Diumenge vint-i-sis de gener, just un any enrera d'haver agafat la "barra" de festes. Tot un any de treball. Hem fet de representants (calia ajustar preus de la beguda), de cambriers, de apossentadors, de lliga-taules, de descarregar camions de beguda i de sò, d'aixoplugadors (recordeu la primera pluja, la vesprada del pregó de festes majors?)... val més recordar-ho com un somni, perquè al cap i a la fi, sempre quedarà algú que no ho ha trobat bé del tot.

I possiblement tindrà raó.

Jaume

Jocs infantils per als nens del CCR

BREU CULTURAL

Aquests Nadals Na Margarida Genera ha portat a la Casa de Cultura una breu exposició sobre "L'Estela de Vinebre", i també ens va donar una petita xerrada sobre aquest tema.

Aquest matí m'han fet llevar d'hora, i a mi que tant m'agrada dormir! Eren les campanes que "coixim-coixam" cridaven a la festa. La jove era alegre i cridanera com poques i l'altra, que patia de l'afonia, deslluïa la crida.

El meu catre és sota l'escaleta de gat que dona a les golfes. És un catre confortable, de vegades, i amb molta història. Una nissaga incomtable de puces sedentàries han fet d'ell la seva pàtria. No sé si deuen tenir himne i senyera, però el seu sacrifici i esforç al llarg dels temps és tot un cant al sentiment d'unitat. En les èpoques de pau s'hi podia estar, i fins i tot dormir, però quan el bruixot mirava la lluna o llegia entre els fils de la llana signes de mal oratge, el catre es convertia en un veritable camp de batalla.

L'exèrcit atacava per tots els flancs armats amb tota mena d'estris punxents. I com se multiplicaven! No tenies prou dents a la boca per defensar-te i els crits de guerra d'elles es confonien amb els udols del gos de torn. Poc que ho sabíem, en aquells temps, això dels sindicats i les manifestacions per reclamar de l'amo una bona ració de pols i només ens quedava el dret a la resignació i a la venjança "post-mortem". En una època d'interregne i votades va néixer el meu avi "Dog", que per cert, sense voler-li posar floretes, va ser un dels herois del "23 F". Ell estava assegut prop la llar de foc, a casa, pensant on havia amagat l'últim os del tió, quan va entrar la mestressa tot dient: "Han segrestat el Congrés!". L'amo es va llevar de la cadira, tot de sobte, i mentre, es lligava les betes de les calces, digué a la dona: "Agafa el farcell, les llibretes de "la Caixa", el caduf de les monedes de plata i comença a preparar la mula per fugir cap a la plana". Ella, astorada com estava, li preguntà: "I de berena que vols que agaféssim?".

- Mira mentre t'agafes la gerra de 'frito', jo posaré el porc a les bosses - li respongué l'amo.

El meu avi, que des de sempre s'havia identificat amb les noves tendències progressistes i revolucionàries, no va perdre la serenitat en cap instant. Va deixar el seu lloc de repòs i es va dirigir cap al corral per controlar la situació. Poc que en sabia la mestressa de junyir la mula, que li sobraven la meitat dels aparells, mentre una suor gelada li queia esquena avall. L'avi se la mirava i de quan en quan es posava davant la mula per fer-li uns lladrucs aterridors per tal de que no es mogués.

La mestressa va acabar la feina com va poder i en arribar l'amo, amb el porc, ja tenia "l'arquillo" a la mà. Va ser tot

un repte pujar el porc a les bosses i més fer-ho amb silenci. Que un gos lladri pot resultar normal, però els grunyits d'un porc són cosa més sospitosa, sobretot a partir dels anys de "l'estraperlo". No van trigar els veïns en omplenar els balcons tot i preguntant-se si l'amo havia perdut l'enteniment i estovava la dona. Ella corria en busca de les saques per tancar la gatera, amb el fi d'insonoritzar la pujada del porc. Finalment l'amo, tot i revestint-se de coratge, agafà la maça de picar els fesols i d'un cop sec l'estamordí. El porc decantà el coll i dòcilment es deixà dur.

Quan tot just obrien la porta per fugir, pel cantó aparegueren les forces d'ordre, cridades per algun mal veí. El meu avi, pensant que les coses anirien mal dades, s'acotà i en arribar el primer uniforme se li agafà a la cama. Amb els crits, els gemecs i la confusió, el camí quedà lliure i l'amo picant la mula amb el bastó "sevillenc" dels dilluns, la va fer moure esperitada.

Mentrestant l'altre agent començà a donar-li cops de peu per tot el cos i ell resistia com un heroi tot i pensant amb l'ingrat servei que feia pels seus amos. Quan ja el van deixar per mort i se'n van anar, ell encara restà una bona estona jégut tot i escoltant les malediccions d'aquella gent.

Quan l'espectable finalitzà, i tots amagaren el cap dintre casa, ell es va llevar com va poder; encondolit i plorant a llàgrima viva enfilà el camí de la plana.

Un mes van estar allí els amos; durant el dia s'amagaven al barracó o al buit del marge i per la nit sortien, a la llum de la lluna, per cobrir les seves necessitats més imperioses. I allí el porc va passar a millor vida. Un bon matí el veí de la finca,

que anava al darrera d'un conill va entrebancar-se i va anar a posar el cap dins del barracó. L'ensurt va ser gran per les dues bandes i mentre es recuperaven de l'esglai amb uns bons xarrups de vi d'Ignaciet, els va donar la bona nova.

L'amo mai va oblidar aquella gesta de l'avi i per Pasqua li va portar una companya, la "Poppy". Era una gosseta "petenera" però simpàtica com ella sola. Poc que va tardar el meu avi en mostrar-li el seu aprecí mossegant-li les orelles i empaitant-la per tota la casa. Els diumenges després de missa, se l'endua d'excursió fins a "la pedra rellissenta", i allí entre pujada i baixada van fer el meu pare.

I bon gos que va sortir! No servia ni per a seguir el carro. Jo crec que era pels peus plans o perquè encara es ressentia del "baldeo" que va rebre el seu pare. Més d'una vegada l'amo va tenir la verga a les mans per a estovar-lo. Tant bon punt s'ajeia al solc de les cols com l'amollava al sac de les olives. L'amo més d'un cop el va deixar fora i ell es passava la nit udolant. Un dia que l'amo el va dur a beneir, en arribar a la plaça major va trobar-se amb el president del partit "Gossos però dintre d'un Ordre" (GDO) amb el que havia tingut alguna discussió programàtica. Ell com anava amb l'amo es va fer el cor fort i va pensar de tornar-li totes les recances d'un cop. Aprofitant que anava al seu davant, senzillament, obrí la boca i es quedà amb un tros de cua "del contrincant" entre les dents. No us vull ni relatar on van anar a parar les neules i menys mal que el majoral va agafar el sant amb un braçat.

L'amo s'enfadà com mai l'havia vist i davant de les autoritats li donà el primer "puntapeu". Ell, tot i escapolint-se va fer caure en el recorregut una parella d'àvies que, assegudes, contemplaven la benedicció. Va ser un Sant Antoni "mogut".

Altra cosa del meu pare no es va saber, encara que algú afirmava haver-lo vist per la partida de les Carboneres. Al seu casament, que va passar bastant desapercebut, només van assistir mitja dotzena de gossos, mal contats, que es van tenir

que acontentar amb quatre ossos quaresmals. Tal era la misèria que a la casa del pare va entrar que jo vaig viure de miracie. Una lloba em va amamentar, perquè la mare no tenia res que oferir. El pare es va donar a la mala vida i empaitava a totes les gosses des de les Ventalles a la Llacuna sense cap perjudici moral, polític ni religiós. Poc que ho pensava que tenia un fill lilegitim. La mare només feia que plorar i jo, amb la dida, anava fent "aixirigalling" amunt i avall per la falda del Montsià.

* Un mal dia mentre jo jugava, amb un parell de ratolins, em vaig posar dintre d'una matissa. Mentre jo era dintre, un tret va ressonar. La dida va caure malferida i jo vaig plorar com mai ho havia fet. En sentir les passes del caçador vaig fugir com un llamp.

En arribar a casa, li vaig explicar a la mare qui m'aconsellà entrar en un orfenat. Jo no volia perquè allí poca cosa pots trobar de bo. I després de cavil·lar i cavil·lar, la mare va decidir portar-me al poble. Encara que jo era una mica gran, com el que més em sobrava era pell, va poder posar-me en un cabàs vell de dues nanses. Era una nit d'estiu i un mussol em va fer companyia tota la nit.

En arribar les primeres clarors l'amo va obrir la porta i allí era jo; afamat, trist, depauperat i mig mort. Un intent de somriure volia sortir dels meus llavis però tanta llàstima li devia fer que, retornant a casa, em va dur un crostó de pà. Jo en agafar-lo li vaig llepar la mà i potser va ser així la meua taula de salvació. Ara torno a ser el gos de l'amo i, de tant en tant, faig un vol per la Carbonera. Només li demano al bon Déu que mai arribi a saber quina és la meua nissaga. És un secret que espero que vosaltres sabreu respectar. No tinc res més a dir.

Ara d'aquí una estona, em posarà un collar nou que, segons m'han dit, és el remei de les nostres reivindicacions socials envers les puces i em durà a beneir. No penso obrir la boca ni per a prendre la neuca.

QUIMICS
P.V. TABUENA

TRACTAMENTS I AFLORAMENTS D'AIGUA

Plaça Diputació, 6 - Telèfon 72 07 54

ULLDECONA

CAFETERIA
SNACK-BAR
"JUGOS-BOL"
LOCAL CLIMATITZAT

Els caps de setmana es fan menjars per encàrrec

Ramon Salomón, 20 - Tel. 72 10 63
ULLDECONA

*ESTUDI
*REPORTATGE
*FOTO INDUSTRIAL
*GRAFISME

ULLDECONA
MAJOR, 80
Tel. 72 00 27

**Banco Hispano
Americano**

Sant Lluç, 35 - Tels. 72 01 28 - 72 02 53
43550 ULLDECONA (Tarragona)

Festa de SANT ANTONI

La rèqua d'animals, racionals inclosos, s'extèn alegrement per tot el carrer Major; els batalls de les campanes es barregen amb el tocar acompassat de la Banda Municipal; el sol sembla solidaritzar-se amb l'esdeveniment i arraula tothom amb sa càlida presència.

A la plaça de l'església, rodejat per una multitud que s'agombola curiosa, mossèn espera la comitiva tranquilament, amb la serenitat del qui coneix la seva feina i sap com fer-la.

Algun cotxe resta aturat esperant que passi aquest estol de xivarri confiat... i és que com cada any, a despit de canvis i innovacions, Sant Antoni i el porquet -la llegenda assegura que era una trugeta agraïda- han fet sortir al carrer persones i animals.

Segur que si escatfíssim dins la multitud hi trobaríem els dos gossets que sortien a la crònica de l'any passat -us en recordeu del gosset fredoluc i del seu germà l'optimista?- i segur, també, que deuen anar a la vora de la gosseta del tercer i del gat de l'entresol. El que no podem escoltar és la cançó que han après enguany i és que només es canta amb el cor:

*"La festa està publicà
la processó vage avant...
però ans de continuar,
per a més glòria del Sant
i pa que rabie el dimoni,
diguem tots en alta veu:
Visca Sant Antoni".*

VENDA I PROGRAMACIÓ D'ORDINADORS
TELEX
TELEFAX
SISTEMES DE DICTAT, etc.

Major, 124
Telèfon (977) 72 04 39
43550 ULLDECONA
(Tarragona)

DISTRIBUIDOR AUTORITZAT
DE
PHILIPS INFORMÀTICA Y COMUNICACIONES, S.A.

PHILIPS

XXII Concurs de Pessebres

El dia 4 de gener es van lliurar els premis del XXII Concurs de Pessebres.

Volem agrair la col.laboració del Departament de Cultura de la Generalitat. Donem les gràcies a tots els participants, així com també al jurat qualificador, integrat per les següents persones: Xelo Gauxachs Querol, Joan Ferran Grau Verge, Anna Sales Solà, Ricard Pasalamar Pomada, Francesc Lavega Serra, Maria Minguet Itarte, Gabriel Roig.

Els premis foren els següents:

CATEGORIA A

1er Premi : Rosa Vives i Matamoros
2on " : Marta Ortiz i Sansano
1er Acc. : Silvia Casola i Salvatella
2on " : Ricart Ferré i Vidal
3er " : Esther Raga i Carceller

CATEGORIA B

1er Premi : Manel Ferré i Matamoros
2on " : Marc Sabaté i Royo
1er Acc. : Anna Itarte i Sorolla
2on " : Agustí Joan-Camps i Castell
3er " : Maite Monforte i Maresma

CATEGORIA C

1er Premi : Robert Sans i Cucala
2on " : Josep Coll i Forcadell
1er Acc. : Andrea Rubio i Salvador
2on " : Joaquim Martí i Barranco

CATEGORIA D

1er Premi : Daniel Valls i Accensi
2on " : 7è Nivell d'EGB
1er Acc. : Cicle Mitjà d'EGB

MENCIONS ESPECIALS

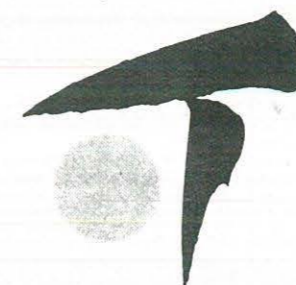
Pàrvuls de 4 anys. Classes A i B
Pàrvuls de 5 anys. Classes A i B
Cicle Inicial d'EGB
6è Nivell d'EGB

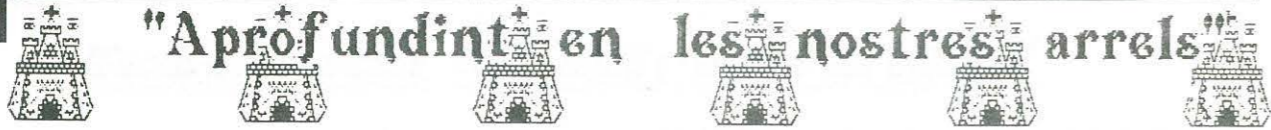
A tots els participants que no van obtenir cap premi, se'ls va obsequiar amb un petit detall.

II PARC DE NADAL

*El CCR ha col.laborat
també al
2on Parc Infantil de Nadal
amb un stand
en el que es feien
manualitats i maquillatge*

Caixa Tarragona

EL PROJECTE D'AERÒDROM A ULLDECONA DE L'ANY 1932 (1ª Part)

Les explicacions de les persones grans són generalment tot un pòsit que forma una part important de la nostra memòria col·lectiva. En sentir-los parlar un se n'adona que saben tantes coses del nostre passat! Coses que es pedran per sempre si no ens afanyem a recollir-les: fets viscuts o sentits explicar a casa de boca dels avis, quan aquests servien de pont entre les generacions, i asseguts vora la llar de foc, desgranaven velles

llegendes, contes i records estimats a les orelles atentes de la canalla... Precisament així, de boca del meu avi, va ser com vaig sentir parlar per primera vegada de l'ambiciós projecte de "Camp d'aviació" que es va iniciar a la nostra vila allà pels anys trenta i que malgrat la tenacitat i insistència amb que es va portar la cosa, mai arribaria a convertir-se en realitat. Després dels anys, he tingut ocasió de recopilar algunes dades sobre

el tema (1) i són les que a continuació us exposo:

22 gener 1932. - En el B.O. d'aquest dia apareix una circular del Governador invitant als Ajuntaments de la Província a cèdix un terreny adequat per a crear un aeròdrom eventual o de socors.

17 febrer 1932. - Sota la presidència de l'alcalde Vicens Querol Castell s'acorda cèdix a l'Estat una de les dues finques que l'Ajuntament tenia en propietat prop de Sant Joan del Pas de dimensions 400 x 70 metres, finca coneguda pel nom de "Pantano".(2)

18 febrer 1932. - Es comunica al Governador l'acord prè per l'Ajuntament de "cessió" del terreny i es demana sigui traslladat al Excm. Comandant de la Divisió de Catalunya.

4 juliol 1932. - El Governador trasllada a la Corporació l'agraïment del Excm. Sr. General de la 4a Divisió.

10 agost 1932. - Tres Oficials aviadors; els capitans Alberto Bayo i J. Meana i el tinent Alfredo Arija, desplaçats a Ulldecona des de Barcelona emiten un informe sobre les condicions del futur camp d'atterratge. En aquest informe es consideren com a excelents les comunicacions, el tipus de terreny, els vents... etc., però, es considera necessari conglomerar en un, els dos camps propietat de l'Ajuntament, tot i adquirint unes finques de vinya existents entre les dues parcel·les.

17 agost 1932. - L'Ajuntament accepta gestionar i adquirir aquestes quatre finques necessàries.

18 agost 1932. - El diari "El Día Gráfico" de Barcelona dona la notícia i anima a l'Ajuntament a tirar endavant el projecte (reproduïm el retall de premsa).

8 octubre 1932. - Els quatre propietaris de les finques afectades formalitzen el paper de compromís de compra-venda amb l'Ajuntament.

22 octubre 1932. - Aterra en el camp el primer aeroplà arribat des de la base del Prat. La fotografia que reproduïm recull aquest moment. Els aviadors

(1) La major part provenen de l'Expedient de cessió que es conserva a l'Ajuntament al lligall n.370- Doc. 7 que va ser iniciat en data 29 de gener de 1932 i que finalitza el 29 de novembre de 1935.

(2) Aquests terrenys havien estat adquirits anys atrás per tal de construir un pantà. Per dos cops es va intentar en aquell mateix indret. La primera vegada fou l'any 1830. La primera pedra la col·locà el Bisbe de Tortosa. Als dos anys s'aturava aquell projecte de pantà per manca de recursos econòmics. La segona vegada fou l'any 1912. Aquell any també es col·locà una primera pedra. A l'acte va assistir el general Valeriano Weyler, heroi de Cuba, i el diputat Kindelan. El motiu d'aquesta cerimònia fou el no perdre la concessió atorgada per l'Estat. La segona intentona també fracassaria, aquesta vegada per motius polítics. D'aquell projecte del pantà, l'any 1932, que ara ens ocupa, només quedaven els terrenys que es pensaven cèdix per al camp d'atterratge i unes obres hidràuliques, tot just iniciades.

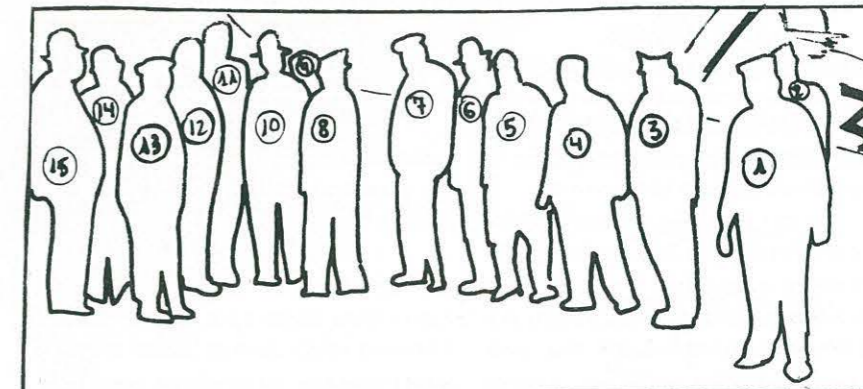

(Foto cedida per la Secció Fotogràfica del Centre Excursionista)

PRIMER AEROPLÀ ARRIBAT DES DE LA BASE DEL PRAT (22 octubre 1932)

ELS PERSONATGES SÓN:

1 - Joaquín Ollé Ferré ("Baratero") 2 - Joaquín Borràs Martí 3 - Ramon Raga Roca ("Rampiña") 4 - Florencio Vilalta Boncompte (Mestre de S. Joan del Pas) 5 - Rufino Arturo Núñez (Oficial) 6 - José Nofre Jesús (Governador de Castelló) 7 - José Querol Lavega ("L'Escolà") (Alcalde del 13.12.33 al 24.2.34) 8 - Miguel Ramírez de Cartagena (Comandant Major Esquadra núm.3) 9 - Baltasar Barrera Carapuig 10 - Vicente Querol Castell (Sogre de Mateu Costa) (Alcalde del 25.11.31 al 7.6.32) 11 - ¿Francisco Adell Torrent? (No confirmat) (Alcalde del 6.6.32 al 13.12.33) 12 - Pascual Ruiz Esteller ("Lo Colero") (Alcalde del 24.2.34 al 26.12.35) 13 - José Martí Moltó ("Pep lo del Cuartel") 14 - José M^o Bosch Jesús (Pare d'Amanda) 15 - Desconegut

manifesten que seria convenient adquirir encara dues parcel·les més (sobre un 7.400 m2) per tal d'agrandir el camp. (Els aviadors eren el Sr. Miguel Ramírez de Cartagena, Comandant Major de l'Es-

quadra núm. 3 de Barcelona i l'oficial Rufino Arturo Núñez) (Torna a aparèixer la notícia al diari "El Día Gráfico", el 28-10-32, que també reproduïm).

4 gener 1933. - Després d'alguna

discussió per raó de preu, els propietaris d'aquestes dues parcel·les, donen per fi la seva conformitat a la compravenda. D'aquesta manera s'aconsegueix un camp de superfície total de 56.000 m2. Aquest mateix dia es formula formalment el corresponent oferiment de cessió al Ministeri de la Guerra.

10 març 1933. - El Comandant Major de l'Esquadra núm. 3 d'Aviació Militar de Barcelona, Sr. Miguel Ramírez de Cartagena es desplaça a Ulldecona i manifesta que malgrat les últimes adquisicions, la grandària encara no és suficient. S'encarrega a l'Ajuntament gestioni una nova ampliació, però aquesta vegada, el dit Cap de l'Esquadra promet que seria Aviació Militar qui financiarà les adquisicions. Aquesta nova ampliació suposaria una despesa de 6.835'20 ptes. (De la notícia se'n fa ressó "El Heraldo de Tortosa").

(Continuarà)

F. Itarte

EL DIA GRAFICO 18 agosto 1932

FORMACION DE CATA

INTERESES DE LA REGION

EL AERODROMO DE ULLDECONA

En uno de los vértices que forma el triángulo que enmarca a Cataluña, está la simpática villa de Ulldecona.

En tiempos no muy remotos, la floreciente población, ávida de engrandecimiento, vio la necesidad de construir un pantano que había de transformar las úberimas tierras en un frondoso vergel, y al efecto, adquirió los terrenos necesarios y dióronse principio a las obras de referencia para interrumpirlas ¡ay! casi en sus comienzos, relegando al olvido tan hermoso proyecto y quedando de todo ello, actualmente, parte del terreno y las obras iniciadas.

En reciente disposición gubernativa se hacía un llamamiento a los Ayuntamientos para que ofrecieran campos que pudieran transformarse en aerodromos, y el de Ulldecona, en una de sus sesiones ordinarias y en un arranque quijotesco, acordó ofrecer, por conducto de Gobernación, los terrenos del Pantano, creyendo, seguramente, que el ofrecimiento sólo había de considerarse como muestra de atención y delicadeza.

Nadie ignora los progresos de la aviación y el incremento constante que va tomando cada día. En la época en que se ideó el pantano sólo se conocían los globos aerostáticos. Desde Santos Dumond hasta el autogiro y los aviones sin alas, parecen que medien dos centurias, por las transformaciones, el avance constante, la precisión, la seguridad y demás perfecciones que a diario se van introduciendo. ¿Quién puede prever lo que será esta rama del progreso humano dentro de medio siglo? Cuando aun quedan, en algunos pueblos, septuagenarios que tienen miedo al automóvil, y prefieren hacer el recorrido desde su lugar a la villa, montados en su jumento, vemos a sus nietos, que se entusiasman con sus aeroplanos de papel, cartón, etc., volando y remontarse en los aires al ronquido de esas máquinas voladoras. Todos, al pasar, sobre nuestras cabezas, un aeroplano, hemos levantado los ojos hacia esos monstruos, y al verlos deslizar suavemente hemos sentido el deseo de volar. Mas al momento, volvemos de nuestro ensimismamiento, al recordar las téticas noticias que la Prensa nos ha dado de un aterrizaje forzoso en campo impropio, por avería, temporal, etc., con el consiguiente estrellamiento, roturas y heridas, y entonces sentimos una repulsión egoísta hacia esos vehículos voladores.

Al decir de los técnicos, muchos de estos accidentes

se podrían evitar si hubiera en todo el territorio a volar, diversos campos de aterrizaje, sabiamente distribuidos, que le permitieran al piloto tomar tierra cuando alguna avería u otra causa imprevista le obligara plegar las alas, cual águila atina al sentirse herida de certero balazo. ¿Qué cuesta muy cara la compra de los terrenos? No es ese tópico suficiente para convencer. ¿Cuánto dinero, superando en valor que los terrenos a comprar para aerodromo, se daría para poder volver a la vida las víctimas de un accidente de aviación? Al decir de los técnicos, cada campo ha salvado la vida, por lo menos, a cuatro o cinco pilotos. Por un deber de humanidad, pues, debemos hacer mucho en favor de los campos de aviación.

Ulldecona tiene, en el lugar donde pensó emplazar su pantano, un campo de unos 800 metros de largo por una 130 metros de ancho, liso, sin accidentes de arroyos, zanjas, desniveles ni obstáculos, que hacen costosa la conversión del terreno en campo apropiado para aterrizar, y rodeado de extensa zona completamente llana, y sólo faltaría adquirir unas pequeñas parcelas contiguas, de un coste relativamente pequeño, comparado con los beneficios que la villa de Ulldecona habría de obtener con la instalación del citado campo.

Todos los años muchos Ayuntamientos gastan una respetable suma en la celebración de festejos populares que ordinariamente gozan de ellos únicamente los vecinos de la población y contados forasteros. Una fiesta de aviación no cuesta un céntimo al Ayuntamiento y el contingente de forasteros atraído es enorme, con beneficios muy respetables para la población. Ulldecona celebra su Fiesta Mayor en octubre. Cuando eran autorizadas las capeas, la caja municipal se veía obligada a hacer un generoso desembolso, porque el pueblo pedía fiestas y toros. Suprimidas las capeas, Ulldecona verá pasar sus tradicionales fiestas como un día más. Transformar el Pantano en campo a propósito para la toma de tierra de los aparatos voladores es sólo cuestión de querer. El Ayuntamiento de Ulldecona, que tanto se interesa por todo lo que significa progreso de la villa, podría tomar a empeño la obra, y habremos de solazarnos, cuando mediado octubre veamos inaugurar el campo con una fiesta de aviación, con sus emocionantes acrobacias, como saben hacerlo los intrépidos Caballeros del Aire. El Ayuntamiento de Ulldecona tiene la palabra.

INTERESES DE LA REGION

EL AERODROMO DE ULLDECONA

Era a mediados de agosto cuando EL DIA GRAFICO y en estas mismas columnas, recogía la noticia de que se iba a hacer, en una zona muy vistosa y hermosa, cerca de la villa de Ulldecona en su término municipal y agregado de San Juan del Pas, un campo de aviación.

Decíamos en aquella crónica "y habremos de solazarnos cuando mediado octubre y en su Fiesta Mayor, celebre una fiesta de aviación, tan vistosa y emocionante como saben hacerlo los intrépidos Caballeros del Aire". El Ayuntamiento tiene la palabra.

Al efecto; la Corporación municipal, haciendo suya la iniciativa y con una muy sagaz intuición, ya que nadie puede preverlo que ha de representar para la laboriosa villa en un futuro no muy lejano el tener un campo de aterrizaje, adquirió tierras, hizo desaparecer obstáculos, y las puso en condiciones propias para aerodromo, en el plazo mínimo de un mes aproximadamente.

Felicitemos todos, y en primer término al Consistorio, alma viva de esta obra, y hagamos extensiva la felicitación a los propietarios de las fincas colindantes al campo, ya que afectando a varios las tierras ocupadas, ni para uno solo ha habido que recurrir a la expropiación; tal es el entusiasmo que ha despertado en esta comarca el que sea Ulldecona estación aérea que contribuya a facilitar el desarrollo de la aviación.

ejemplo digno de imitar por las poblaciones que tienen las ansias de prosperidad y el dinamismo que en todas sus facetas nos han de traer los tiempos modernos.

Fijada para el día 15 del corriente la inauguración, tuvo que aplazarse y hemos visto después de siete días más, cómo un aparato de la base del Prat, revoloteando sobre las azoteas de Ulldecona, echando a la calle a todos sus moradores, atraídos y contemplando admirados las filigranas que con su aparato hacían los intrépidos aeronautas. El aterrizaje en el nuevo campo, con todo y ser la primera vez de visitarlo, desconocidas sus características, fué de lo más feliz que desearse pueda, demostrándonos a los profanos que cuando el Ayuntamiento termine totalmente su obra proyectada, podrán tomar tierra aunque sean dos escuadrillas con completa comodidad y sobrada holgura, teniendo la ventaja de que podrá ensancharse todo lo que se precise, cuando las necesidades de la aviación lo requieran, con sólo adquirir los terrenos, que son de poco coste, y sin hacer ningún desembolso más obligado por las obras de remoción o conservación.

A cuatro kilómetros de Ulldecona, en la orilla del río Cenja, dirección Oeste, al límite de la provincia de Tarragona y Castellón, hay un espacioso campo de aterrizaje; anoten en los mapas de rutas aéreas los émulos de Clavieño.

La Pregunta

*Zuè opina sobre l'emigració nord-africana a Ulldecona?***JOAN-JOSEP
ITARTE I NOLLA**Soci del CCR nº 65
Casat, 3 fills, 46 anys. Radiodifusió**Mª. CINTA
CAMPOS I CALDUCH**Sòcia del CCR nº 671
Soltera, 32 anys. Comerç**DOLORS
JUAN-CAMPS I QUEROL**Sòcia del CCR nº 81
Casada, 3 fills, 37 anys. Comerç

El desenvolupament d'un país es detecta, apart d'altres factors, sense cap dubte per el nombre d'immigrants.

Per tant, em sembla positiu per a Ulldecona que vàries desenes d'àrabs hagin escollit la nostra vila per a guanyar-se la vida, cosa que pareix ser bastant difícil al seu país d'origen. Ara bé, la difirent cultura i no diguèssim ja la religió poden, en algun moment, produir algun que altre malentés i el que és més de lamentar, algú enfrontament poc desitjable.

Però crec, sincerament, que si els "falduts" tenim un poc de comprensió vers la manera d'ésser d'aquestes persones i ells s'esforcen en integrar-se i formar part de la comunitat, conservant, naturalment, les seves arrels, a no tardar seran uns ulldeconins més.

Per a mi no resulta gens extrany aquesta situació, jo mateixa soc filla d'un home que per tirar als seus endavant, als anys 60 va tenir que marxar a treballar a França a temporades.

Lo realment trist d'aquesta qüestió, és que tocant amb la punteta dels dits el segle XXI, hagin encara països on la situació política i econòmica obligui als seus súbdits emigrar a altres països més rics on trobaran sovint racisme, despreci i incomprensió, però també lo que ells més necessiten: els diners.

Que tinguin una llengua, religió, costums, en definitiva una cultura tant diferent a la nostra, no vol dir que siguin millors o pitjors, i aixó ho sabem prou bé els catalans, que sovint i durant tants anys se'ns va despreciar per la nostra diferència.

Ara per ara, en el tracte que he tingut amb aquestes persones (a nivell de tenda) no hi ha hagut cap problema. Fóra millor sens dubte, que millorés la situació als seus països i puguessin retornar allí, vivint amb tot l'entorn que els és propi.

Per tant, penso que el món hauria de ser més solidari i que tots hi puguèssim viure amb pau i harmonia.

CAJA DE MADRID
CAIXA D'ESTALVIS

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS DE BARCELONA

ASSEMBLEA GENERAL

El propassat divendres dia 17 de gener, al local social de l'entitat va tenir lloc la Junta General Ordinària on, dintre de l'ordre del dia, es va fer una exposició de les diferents activitats desenvolupades durant l'any passat. Es va incloure l'estat de comptes amb una petita puja de les quotes dels socis, 1.200 ptes. quota familiar més 300 ptes. per cada membre i 700 ptes. el jovent. Les quotes no s'havien revisat des del gener de 1988.

Com és habitual cada any es va fer la renovació de part de la Junta Directiva. En aquesta ocasió van cessar: Jovita Serra Vilalta i Ricard Pasalamar Pomada. Acte seguit es va proposar entrar a la mateixa als següents persones:

Josep Mª Alzamora Sanz
Enric Canalda Làzaro
Mercé Itarte Vinaixa
José L. Rodríguez Aneas

Per tant, a partir d'enguany, la Junta Directiva del CCR està formada de la següent manera:

PRESIDENT: Josep A. Làzaro Puente
SOTS-PRESIDENT: Jaume Coll Arnau
SECRETÀRIA: Josefa Forcadell Queralt
SOTS-SECRETARI: Joan Ferran Grau Verge
TRESORER: Francesc Itarte Vericat

SECCIÓ DE COSTUMS I TRADICIONS:

Anna Sales Solà, Xelo Gausachs Querol, Joan Riba Costes, Joan Ferran Grau Verge, Ramón Vidal Arbona, Rosa Sorolla Bel, Mercé Itarte Vinaixa.

SECCIÓ DE MUNTANYA:

Josep Castell Puñet, Francesc Lavega Serra, José Luis Rodríguez Aneas, Josep Mª Alzamora Sanz, Enric Canalda Làzaro.

SECCIÓ DE TEATRE:

Joan J. Sans Forcadell, Mª José Royo Miralles, Marisé Pla Bel, José Luis Rodríguez Aneas, Enriqueta Sales Ferré, Josefa Forcadell Queralt.

REPRESENTANT AL PATRONAT DE LA PASSIÓ:

Jaume Coll Arnau.

Fundat l'any 1947

EDITAT AMB LA COL-LABORACIÓ DE LA
DIPUTACIÓ DE TARRAGONA
I DE LA GENERALITAT DE CATALUNYADIRECTOR:
Josep A. Làzaro PuenteCONSELL DE REDACCIÓ:
Jaume Coll Arnau
Francesc Itarte Vericat
Joan J. Roca Labernia
Anabel Folch Millán
Josep Castell Puñet
Marisé Pla Bel
Josep Mª Alzamora Sanz
Ferran Grau VergeDIBUIXOS
Joan Riba Costes

NOTA:
El Consell de Redacció agraeix totes les col·laboracions, però es reserva el dret de la seva publicació.
Aquesta revista, no es fa responsable de les publicacions que no vagin signades pel Consell de Redacció
L'exclusiva responsabilitat del text publicat ve identificat per la seva firma.

Edita: Centre Cultural i Recreatiu
d'Ulldecona.
CIF G-43.103.332
Major, 147, 1r.
Apartat de Correus 52
Tel. 72 03 37
43550 ULLDECONA

Dep.Leg.: T-1227-1982

Víctor, Taller Gràfic
la Sènia*23 d'abril**Dia de Sant Jordi**Us esperem el dijous dia 23 d'abril
a la Plaça de l'Església.**Com sempre el CCR estarà allí
amb roses i llibres per tothom.*